

Ángel Fernández Artíme
VRHOVNI PREDSTOJNIK SALEZIJANCEV

KOT KVAS V DANAŠNJI ČLOVEŠKI DRUŽINI

Laiška razsežnost don Boskove družine

VEZILO 2023

salve

Ángel Fernández Artime
VRHOVNI PREDSTOJNIK SALEZIJANCEV

VEZILO 2023

KOT KVAS V DANAŠNJI ČLOVEŠKI DRUŽINI

Laiška razsežnost don Boskove družine

PREVOD
Marjan Lamovšek, SDB

salve

KOT KVAS V DANAŠNJI ČLOVEŠKI DRUŽINI

Laiška razsežnost don Boskove družine

Ob srečanju svetovnega sveta salezijanske družine, ki je maja 2022 potekalo v Valdoccu v Turinu, so me prosili, naj z vezilom za leto 2023 poglobim temo laiške razsežnosti salezijanske družine: družine, ki si prizadeva biti vedno zvesta Gospodu po don Boskovih »stopinjah«. Namen te razlage je odgovoriti na to prošnjo.

Najprej bi rad omenil, da je vezilo 2023 namenjeno **dvema ciljnim skupinama**.

Prva so mladostniki in mladi v vseh navzočnostih don Boskove družine po svetu – kot prvi »naslovniki« salezijanskega poslanstva. Pravzaprav so že od vsega začetka prisotni v salezijanskih hišah in v središču pozornosti vsake skupine v naši družini, zato morejo poznati – kot kristjani ali celo kot verniki drugih religij – moč Gospodovega sporočila: »biti sol zemlje in luč sveta«; *biti kvas v današnji človeški družini*. To je zelo lepa naloga, lep način življenja poklicanosti in hkrati dragocen izziv za nas vzgojitelje, ki imamo nalogo spremljati mlade na poti življenja, da bi ga živeli v znamenju zaveze in odgovornosti, v prizadevanju za bratstvo in pravičnost za vse in za vsakega posameznika.

Hkrati je vezilo namenjeno vsem skupinam salezijanske družine, ki so povabljene, da (ponovno) odkrijejo *laisško razsežnost*, ki je lastna naši družini, in poklicno dopolnjevanje, ki je in mora biti vedno prisotno med nami.

V luči tega, kar je najbolj značilno za našo pedagogiko in našo duhovnost, želimo pomagati zlasti mladostnikom in mladim odkriti, da je vsak izmed njih poklican biti kot kvas, o katerem govori Jezus: dober kvas, ki pomaga, da »kruh« *človeške družine vzhaja*, da je večji in okusnejši. Vsak od njih je poklican, da je pravi protagonist, saj je na svoj način »poslanstvo na tej zemlji«.¹

Za **don Boskovo družino** naj bi to bilo sporočilo, ki jo odločno spodbuja k ponovnemu odkritju njene laiške razsežnost. Dejansko je to družina, v kateri je večina članov laikov: moški in ženske iz številnih narodov in z vseh celin. Ta raznolikost, po kateri smo razpoznavni, je že sama po sebi dar in odgovornost, ki se ji ne smemo izogniti. To, da smo tako kulturno bogati in tako široko prisotni v svetu, je sad zgodovine poslanstva in karizme, v kateri smo nastali in ki je dar Svetega Duha. Biti **skupaj** kot Božje ljudstvo (*laós* = ljudstvo, od tega laik, tj. pripadnik ljudstva) za dobro mladih od vzhoda do zahoda sveta, od juga do severa, je popolnoma v skladu s tem, kar Cerkev vztrajno zahteva že dolgo časa in kar naš razdrobljeni svet vse bolj potrebuje.

Kot **posvečeni in posvečene v salezijanski družini** smo prav tako povabljeni, da smo »kvas v krušnem testu človeštva« in da živimo drug z drugim ter se damo obogatiti evangelijski svetosti tolikih bratov in sester. Z njimi si delimo večino dneva. Zato je svetnost že v našem DNK salezijanskih posvečenih mož in žena, saj smo nastali v družini, ki ji je don Bosko vdihnil življenje v prvem oratoriju in ki so jo od vsega začetka sestavljali posvečeni in laiki. Rodili smo se s to intenzivno bližino in soudeleženo stanovi in poklicev. Skratka, *kot družina smo poklicani, da se dajemo eden drugemu in se medsebojno dopolnjujemo.*

¹ EG, 273; ChV, 25.

1. KVAS KRALJESTVA

Jezus je spet je rekel:
»Čému naj primerjam Božje kraljestvo?
Podobno je kvasu, ki ga je vzela žena
in ga umesila v tri merice moke,
dokler se ni vse prekvasilo.« (Lk 13,20–21)

Kvas deluje tiho. Kvašenje se dogaja v tišini, tako kot je delovanje Božjega kraljestva; deluje »od znotraj«.

Kajti kdo je mogel slišal, kako kvas deluje na moko in testo, kamor je bil vmesen, in kako povzroča, da celotna masa naraste? Ta podoba nam omogoča razumeti delovanje Božjega kraljestva. Apostol Pavel predstavi kraljestvo takó, da spomni na bistveno: »Kajti Božje kraljestvo ni jed in pijača, marveč pravičnost, mir in veselje v Svetem Duhu« (*Rim 14,17*). To je način delovanja Duha od znotraj in nevidno; to je kvas, ki je umesen v srce. Tako kot kvas deluje v neposrednem stiku, tako tudi evangelij.

Prilika o kvasu, ki je izbrana za temo vezila 2023, ima veliko evangeljsko in pedagoško modrost ter močno vzgojno vrednost: izraža naravo Božjega kraljestva, ki ga je živel in učil Jezus.

Mogoče so različne razlage in poudarki. Moja interpretacijska izbira za letošnje vezilo je predstaviti kvas kot podobo-simbol rodovitnosti in rasti, ki je značilna za Božje kraljestvo. Kraljestvo, ki v srcih ljudi oplaja klic k življenju, poklicanost, kamor nas je Bog posadil, in us-

merja poslanstvo laikov in celotne don Boskove družine po vsem svetu.

»Peščica kvasa skvasi vse testo« (*Gal 5,9*). Presenetljivo je, kako se količina moke podvoji ali potroji, če ji dodamo majhno količino kvasa. Gospod pravi, da je *Božje kraljestvo podobno kvasu, s katerim prekvasimo zameseno moko, iz katere pečemo kruh*. Kvas, kot poudarja Jezus, ni element, ki je prisoten v velikih količinah. Nasprotno, uporablja se ga zelo malo. Odlikuje ga to, da je **edina živa sestavina**, in ker je živa, ima moč, da *vpliva na celotno testo, ga pogojuje in preoblikuje*.

Zato lahko trdimo, da je Božje kraljestvo

»človeško majhna in navidezno nepomembna resničnost. Da bi postali del nje, moramo biti ubogi v srcu; ne smemo zaupati v svoje sposobnosti, ampak v moč Božje ljubezni; ne smemo se truditi, da bi bili pomembni v očeh sveta, ampak dragoceni v Božjih očeh, ki ima raje preproste in ponižne. Božje kraljestvo vsekakor zahteva naše sodelovanje, vendar je predvsem Gospodova pobuda in dar. Naše šibko delo, ki se zdi majhno spričo kompleksnosti svetovnih problemov, ko ga vključimo v Božje, se ne boji težav. Gospodova zmaga je gotova: njegova ljubezen bo poskrbela, da bo vsako seme dobrega v zemlji vzkliko in zraslo. To nas kljub dramam, krivicam in trpljenju, s katerimi se srečujemo, odpira za zaupanje in upanje. Seme dobrote in miru vzklije in raste, ker mu usmiljena Božja ljubezen dá, da dozori«.²

² FRANČIŠEK, *Angelovo češčenje*, Rim, 14. junij 2015.

2. BOŽJE KRALJESTVO ŠE NAPREJ RASTE V NAŠEM SVETU, SREDI LUČI IN SENC

V evangeliju kraljestvo prihaja z Jezusom samim: je njegova navzočnost, njegova beseda – Beseda, ki je postala meso. To je njegov način življenja z ljudmi, druženja z ljudmi iz vseh družbenih slojev, med katerimi je bolj naklonjen tistim, ki jih drugi izključujejo. V evangeliju po Mateju je odlomek, ki nam odpira pogled na to, kako Jezus živi Božje kraljestvo.

»Farizeji pa so šli ven in se posvetovali zoper njega,
kako bi ga umorili.
Ko je Jezus to izvedel, se je umaknil od tam.
Veliko jih je šlo za njim in vse je ozdravil.
Zapovedal pa jim je, naj ga ne razglašajo,
da se je izpolnilo, kar je bilo rečeno po preroku Izaiju:
Glej, to je moj služabnik, ki sem ga izvolil,
moj ljubljeni, nad katerim ima veselje moja duša.
Svojega duha bom položil nanj
in narodom bo oznanil sodbo.
Ne bo se prepiral in ne vpil,
nihče ne bo na ulicah slišal njegovega glasu.
Nalomljenega trsta ne bo zlomil
in tlečega stenja ne ugasil,
dokler ne privede sodbe do zmage.
In v njegovo ime bodo upali narodi.« (Mt 12,14–21)

Jezus sam deluje kot kvas med najbolj običajnimi ljudmi, med revnimi in bolnimi, ki potrebujejo ozdravljenje.

»In ozdravil jih je vse«: to je Jezusov »laiški« obraz sredi *laosa*, njegovega ljudstva, kjer ni razlikovanja po družbenem razredu ali poreklu; kjer se zdi, da vse združujeta revščina in potreba po pomoči. Ranljivost, ki mu ni tuja – kot kažejo prvi verzi, v katerih govorimo o odkriti sovražnosti farizejev: to je napoved križa, ki se približuje in kjer bo v polnosti uresničil svoje uboštvo, da bi nas obogatil (prim. *Jn* 19,30).

»Čas se je dopolnil in Božje kraljestvo se je približalo. Spreobrnite se in verujte evangeliju« (*Mk* 1,15). Izraz se v evangeliju pojavi 122-krat, od tega 90-krat na Jezusovih ustnicah. Kot je večkrat izrazil veliki teolog Karl Rahner, je očitno, da je v središču Jezusovega oznanjevanja Božje kraljestvo. Jezus je v polnosti živel Kraljestvo in z dejanji pokazal brezpogojno Božjo ljubezen do najmanjših, njegov slog življenja pa je dvanajsterica prevzela v slogu osmoze in ga nadaljevala v zgodnji Cerkvi: »Kdor veruje vame, bo dela, ki jih jaz opravljam, tudi sam opravljal, in še večja kot ta bo opravljal« (*Jn* 14,12).

Tudi danes se zavedamo, da se v tem kraljestvu, ki je v nastajanju, na vseh zemljepisnih širinah dogaja in raste veliko dobrega. Prav tako se zavedamo, da je prisotne veliko bolečine, ki je pogosto neposredna posledica našega načina bivanja in delovanja v *človeški družini*.

Poklicani smo, da odpremo svoje oči in srca za način delovanja Boga, ki po svojih poteh vzpostavlja svoje kraljestvo. Ko se prilagodimo njegovemu načinu bivanja in delovanja, sodelujemo z njim kot delavci v njegovem vinogradu. V nasprotnem primeru preneha biti 'od Boga' in postane samo naše delo.

Univerzalna odprtost, ki je značilna za salezijansko družino, je v popolnem skladu z evangelijem kraljestva. Bližina toliko različnih človeških skupnosti v približno 75 % držav sveta je že sama po sebi izjemen potencial za

enotnost in poslanstvo. Cerkev je iz več kot 99 % laikov. Predstavljajte si, kako se ta delež poveča, če upoštevamo in zajamemo celotno človeško družino: laiki so testo in kvas kraljestva. Kot je že pred več kot 30 leti zapisal sv. Janez Pavel II., se v tem velikem svetu »poslanstvo šele začinja«. ³

Včasih se zdi naš človeški doprinos ali naš majhen trud nepomemben, vendar je pred Bogom vedno dragocen. Učinkovitosti ali rezultatov svojih prizadevanj ne smemo in ne moremo meriti s tem, koliko vanje vlagamo, koliko truda zahtevajo od nas, kot da bi bili to edini dejavniki, saj je razlog in gibalno vsega Bog. Ne izgublajmo se v izgovorih, ki hromijo poslanstvo in gradnjo Kraljestva. Tudi za don Boska je odlično lahko sovražnik dobrega: ni treba čakati na idealne okoliščine, da bi naredili prvi korak. Zavedati se svojih meja, se osvoboditi triumfalizma in sterilne naravnosti nase [it. *autoreferenzialità*] ter hkrati biti poln zaupanja, prepričan, da bomo vedno »začeli s točko, dostopno dobremu«⁴: to je slog kraljestva, ki ga živimo v skladu s salezijansko karizmo.

Če na stvarnost gledamo z Božjimi 'očmi' in 'srcem', bomo razumeli, da majhnost in ponižnost ne pomenita šibkosti in lenivosti. Malo je tistega, kar lahko storimo ob velikem številu stvari, ki se od nas zahtevajo. Vendar pa nikoli ni »premalo« ali nepomembno, saj je Bog tisti, ki nas spodbuja k rasti. Božja moč je tista, ki priskoči na pomoč. In Bog je tisti, ki na koncu spremlja našo predanost, naše prizadevanje, to, da smo ubogi kvas v testu. Če le vse in vedno delamo v njegovem imenu.

³ JANEZ PAVEL II., *Redemptoris missio* [Odrešenikovo poslanstvo], Rim, 7. december 1990, št. 40.

⁴ MB V, 367 [BiS V, 225].

3. ČLOVEŠKA DRUŽINA POTREBUJE ODGOVORNE SINOVE IN HČERE

»Veselje in upanje, žalost in tesnoba današnjih ljudi, posebno ubogih in vseh kakorkoli trpečih, je hkrati tudi veselje in upanje, žalost in tesnoba Kristusovih učencev. In ničesar resnično človeškega ni, kar bi ne našlo odmeva v njihovih srcih«. ⁵

Tako se začenja pastoralna konstitucija *Gaudium et spes* drugega vatikanskega cerkvenega zbora. Čez tri leta bomo obeležili 60. obletnico njene razglasitve. ⁶ Zaznamovala je in še vedno zaznamuje obzorje, znotraj katerega je Cerkev poklicana, da se giblje: obzorje, ki je tako dobro znano tistim v Cerkvi in svetu, ki opravljajo poslanstvo, kot je don Boskovo, kjer sta vedno prisotna mladostna vitalnost in sočutje do ubogih in trpečih.

To je povabilo k solidarnosti in neustrašnemu vstopu v čas, ki nam je dan, da ga živimo, z izzivi, za katere se zdi, da so vedno bolj intenzivni, da so vedno bolj globalni in da so prvi prizadeti, pogosto tragično, najmlajši sloji prebivalstva.

To je prizadevanje za odkrivanje smisla lastnega obstoja ob zavedanju, da moje življenje ni nikoli ločeno od živ-

⁵ CS 1.

⁶ Konstitucija je bila razglašena pri večernicah ob slovesnosti Brezmadežnega spočetja Device Marije, 7. decembra 1965.

ljenja vseh drugih. »Jaz« in »mi« lahko obstajata in dobro živita le skupaj. Prilika o kvasu in to vezilo nam pomaga, da se prilagodimo razvojnim procesom, ki oblikujejo človeško zgodovino. Kvas, ki se pomeša z maso testa, potrebuje svoj čas, da fermentira, in tudi mi imamo odgovornost in zavezo, da gradimo to človeško družino, da bi bil svet bolj primeren za življenje, bolj pravičen in bolj bratski.

Vemo, koliko dobrega nas obdaja, a tudi, koliko trpljenja, nepravilnosti in žalosti še vedno preveva svet, v katerem živimo. Papež Frančišek nas opozarja prav na to, ko pravi:

»Vsaka generacija mora ponotranjiti boje in zmage prejšnjih rodov ter jih usmerjati k še višjim ciljem. To je pot. Blaginje, pa tudi ljubezni, pravičnosti in vzajemnosti ne dosežemo enkrat za vselej; zanje se moramo borovati iz dneva v dan. Ni se mogoče zadovoljiti s tem, kar smo v preteklosti že dosegli, občemeti in uživati, kot bi nas to stanje zaslepilo in ne bi videli, da številni naši bratje še vedno trpijo krivico, ki zadeva vse.«⁷

Vse več je revnih, med katerimi je večina otrok, mladostnikov in mladih: soočamo se z izzivi, ki so tako obsežni, kot so blizu tistim, ki jih najdemo na začetku našega poslanstva. Nič manj nismo ustvarjeni za ta čas, kot je bil don Bosko ustvarjen za svoj čas. Močno čutimo klic, ki prihaja iz *človeške družine*, katere del smo kot posamezniki in kot skupnost; družine, zaznamovane in ranjene zaradi nujne potrebe po pravičnosti in dostojanstvu za zadnje in zavržene;⁸ potrebe po miru in bratstvu;⁹ potrebe po skrbi za skupni dom.¹⁰

⁷ FT [Vsi smo bratje] 8 in 11.

⁸ Prim. FT 15–17; 18–21; 29–31; 69–71; 80–83; 124–127; 234.

⁹ Prim. FT 88–111; 216–221; ChV 163–167.

¹⁰ Prim. celotno encikliko *Laudato Si'* [Hvaljen, moj Gospod].

Nič manj močna in korenita, tj. korenika vseh drugih hrepenenj, sta potreba po resnici¹¹ in potreba po Bogu.¹²

Ob tej resničnosti se moramo zelo dobro zavedati, da ne smemo dobrega, ki ga moremo in moramo storiti danes, odložiti na jutri. Poklicani smo, da smo kvas, ki od znotraj preoblikuje *človeško družino*. Gre za temeljno nalogo, ki sovпада z našim življenjem, s človeškostjo: nihče se ne more umakniti od nje ali se imeti za izključenega iz nje.

Kot člani don Boskove družine in navdihnjeni z evangeljsko dinamiko kvasa nameravamo torej poglobiti in prepoznati bogastvo *pripadnosti tej družini, človeški in salezijanski, v kateri je tako veliko don Boskovih laikov in laikinj* in v kateri se moramo kot posvečene osebe bogatiti s to komplementarnostjo.¹³ Biti *laik* je stan, poklicanost, ki je značilna za vse navzočnosti po svetu, ki se na različne načine istovetijo z don Boskovo družino ali se z njo povezujejo. Priznani in združeni kot pristna družina želimo kar najbolje izkoristiti dar njihovega življenja, moč njihove vere, lepoto njihove družine, njihove izkušnje življenja in dela, njihovo nadarjenost za razlago in življenje don Boskove karizme in poslanstva za mlade in današnji svet.

¹¹ Prim. LF [Luč vere] 23–25; FT 226–227.

¹² Prim. LF 1–7; 35; 50–51; 58–60.

¹³ Prim. J. E. VECCHI, *La famiglia salesiana compie venticinque anni*, v M. BAY (A CURA DI), *Educatori appassionati esperti e consacrati per i giovani. Lettere circolari ai Salesiani di don Juan E. Vecchi*, LAS, Roma 2013, 137.

4. LAIK: KRISTJAN, KI »POSVEČUJE SVET OD ZNOTRAJ«

Takole je: laik v Cerkvi in salezijanski družini je in bo vedno predan kristjan, ki »posvečuje svet od znotraj«.

Pravilen in natančen pogled na ekleziologijo, ki jo je predlagal drugi vatikanski koncil, nam omogoča, da danes, še zlasti kot kristjani, v resničnosti sveta, ki ga je ustvaril Bog, ne moremo sprejeti (kaj šele spodbujati) dualizma med svetim in profanim. Do tega dualističnega odklona je zagotovo prišlo, ko legitimna avtonomija »posvetnih reči« v nasprotju s »svetimi« ali religioznimi ni bila ustrezno razumljena.

Cerkev že od začetkov krščanstva in še posebej od drugega vatikanskega koncila dalje jasno priznava povezanost kristjana s svetom, v katerem ta živi; tudi v družbi, kjer je bilo in je biti kristjan nekaj obrobnega.

V Pismu Diognetu (2. stol. po Kr.) – po mojem mnenju čudovitem delu zgodnjekrščanske literature – je čudovit opis kristjana v svetu:

»Kristjanov namreč ne loči od drugih ljudi ne dežela, ne jezik, ne običaji. Ne prebivajo v svojih mestih, ne govorijo drugačnega narečja in ne živijo posebnega življenja. Tega nauka jim ni našlo kako umovanje in vrtnanje zvedavih ljudi in se ne držijo kakega človeškega nazora kakor nekateri. Prebivajo v grških in barbarskih mestih, kamor je koga zanesla usoda, vedejo se po običajih domačinov v obleki, hrani in drugem življenju, a vendar kažejo čudovit in po splošni sodbi nenavaden način življenja. Živijo v svoji domovini, a so kakor priseljen-

ci, imajo vse pravice, kakor meščani, a trpijo vse kakor tujci; vsaka tujina jim je domovina, a vsaka domovina tujina. [...]

Da na kratko povem: kar je v telesu duša, to so v svetu kristjani. Duša je razsejana po vseh udih telesa. Kristjani pa po mestih sveta. [...]«¹⁴

To je čudovito in zelo koristno besedilo za razumevanje krščanske laiščnosti, ki jo nameravamo predstaviti in ki smo jo v naslovu vezila označili z »laiško razsežnostjo« krščanskega življenja in naše salezijanske družine.

Don Boskova salezijanska družina je danes poklicana, da živi v svetu kot kvas in sodeluje pri gradnji boljšega sveta, kjer koli je, ne glede na narod, kulturo ali vero. Cerkev je to široko področje delovanja poimenovala s svetna narava laiškega poklica.

»Laikom pripada posebna, njim lastna svetost. [...] Laiki imajo po posebni poklicanosti nalogo iskati božje kraljestvo s tem, da se ukvarjajo s časnimi reči in jih urejajo v skladu z božjo voljo. V svetu žive, to je v vseh posameznih svetnih dolžnostih in poslih in v rednih družinskih in družbenih razmerah, iz katerih je njihov obstanek tako rekoč stkan. Tam jih kliče Bog, da bi z izvrševanjem lastne naloge in ob vodstvu evangeljskega duha kakor kvas od znotraj prispevali k posvečenju sveta in da bi na ta način predvsem s pričevanjem svojega življenja in z žarom svoje vere, upanja in ljubezni razodevali Kristusa drugim. Naloga laikov je torej na poseben način ta, da vse časne stvarnosti, s katerimi so ozko povezani, tako osvetlujejo in usmerjajo, da se te vedno vršijo in razvijajo v skladu s Kristusom ter so v slavo Stvarniku in Odrešeniku.«¹⁵

¹⁴ *Pismo Diognetu* (poglavja 5–6; Funk 1, 317–321).

¹⁵ C 31. Apostolska spodbuda *Christifideles laici [o krščanskih laikih]* (1988) zelo dobro povzema, da je naloga vseh krščenih, četudi na različne načine, biti kvas v svetu: »Evangeljske podobe soli, luči in

Nič manj pa ni res, da je položaj vernih laikov skupen vsem in da smo vsi soodgovorni za Kraljestvo.

»Teološko se laičnost celotne Cerkve razume iz pomena odnosa med Cerkvijo in svetom ter iz skupnega duhovništva, preroštva in kraljevske razsežnosti; vsak krščeni je član Cerkve, ki mora služiti svetu, da bi izpostavljal Božjo odrešilno voljo in njegovo kraljestvo, čeprav vsak krščeni to svetost uresničuje ali razvija na poseben način, tako da obstaja različnost služb in nalog ter do neke mere 'prisotnosti in položaja' v svetu, zgodovini in družbi.«¹⁶

Pomembno je razumeti, kaj v skladu z drugim vatičanskim koncilom je ta »krščanski slog« kot način prisotnosti v družbi;¹⁷ pot naprej za evangelizacijo in misionarsko delovanje Cerkve v družbi, kjer religioznosti ne moremo več jemati kot nekaj samoumevnega in vedno prisotnega.

S priznavanjem »avtonomije profanega« kot legitimnega vidika sekularnosti želi teologija razlikovati med avtonomijo profanih nalog in področjem religioznega ter legitimno pravico do soobstoja obeh stvarnosti. Z drugimi besedami, poudarja legitimni vidik sekularnosti, ki se zelo razlikuje od »sekularizma«, povezanega z radikalno sekularizacijo, ki je sovražnik vsega verskega. Religiozno dejstvo ima v svojih različnih »verstvih« vso

kvasa se sicer brez razlikovanja nanašajo na vse Jezusove učence, vendar se posebej nanašajo na verne laike. To so čudovite podobe, saj ne govorijo le o globoki vpetosti in polni udeležbi vernih laikov na zemlji, v svetu, v človeški skupnosti, ampak tudi in predvsem o novosti in izvirnosti vpetosti in udeležbe, namenjene širjenju evangelija, ki rešuje« (*ChL* 15).

¹⁶ R. BERZOSA, »¿Una teología y espiritualidad laical?«, *Revista Misión Abierta* (mercaba.org/fichas/laico).

¹⁷ Prim. C. THEOBALD, *La fede nell'attuale contesto europeo. Cristianesimo come stile*, Queriniana, Brescia 2021, 96–146.

pravico do obstoja in do domovinske pravice. Drugi vati-
kanski cerkveni zbor je v tem pogledu odločilen:

»Zdi se, kakor da mnoge naše sodobnike navdaja boja-
zen, da bo pretesna povezanost med človeško dejavno-
stjo in religijo ovirala avtonomijo ljudi in znanosti.

Če pod avtonomijo zemeljskih stvarnosti razumemo
dejstvo, da imajo ustvarjene reči in tudi družbe zako-
ne in vrednote, ki jih mora človek postopoma odkriti,
uporabiti in urediti, potem gre za upravičeno zahtevo,
ki ni le zahteva ljudi našega časa, ampak je tudi v skladu
s Stvarnikovo voljo. [...]

Zato naj nam bo dovoljeno izraziti obžalovanje nad
določenimi duhovnimi razpoloženji, ki jih zaradi neza-
dostnega razumevanja upravičene avtonomije znanosti
včasih tudi med kristjani samimi ni manjkalo. [...] Če
pa besede 'avtonomija časnih stvarnosti' razume kdo
na tak način, kakor da stvari niso odvisne od Boga in
kakor da jih človek sme uporabljati brez ozira na nji-
hov odnos do Stvarnika, tedaj čuti vsakdo, ki priznava
Boga, kako napačno je takšno naziranje. Saj stvar brez
Stvarnika izgine v nič.«¹⁸

Krščanska antropologija si mora tako danes kot v
preteklosti prizadevati, da bi vrednote in sporočilo odre-
šenja, ki jih prinaša evangelij, prevedla v jezik različnih
družb in kultur po svetu. Gre za usklajevanje legitimne
avtonomije človeka z veljavnostjo, pristnostjo in dosle-
dnostjo krščanske vere. To je izziv za posameznega ver-
nika, za krščanske vernike in za nas v našem poslanstvu
don Boskove družine: spoštovanje do vseh, a nikoli pred
nikomer strahu, ker smo verni.

Cerkev nas z glasom drugega vatikanskega koncila
opominja, da je velika napaka, če vsakdanje življenje lo-
čujemo od življenja vere.

¹⁸ CS 36.

»Motijo se tisti, ki spričo dejstva, da nimamo tukaj stalnega mesta, marveč da iščemo prihodnjega, menijo, da zato svoje zemeljske dolžnosti lahko zanemarjajo in se ne zavedajo, da je po veri sami spolnjevanje teh dolžnosti v skladu s poklicanostjo, v katero je vsak poklican, še bolj strogo obvezna. Toda v nič manjši zmoti niso tisti, ki nasprotno mislijo, da se smejo tako vtopiti v zemeljske posle, kakor da bi le-ti ne imeli prav nič opraviti z verskim življenjem, ki po njihovem naziranju obstoji izključno v bogočastnih dejanjih in v spolnjevanju nekaterih nravnih dolžnosti. To pri mnogih nastopajočo razklanost med vero, ki jo izpovedujejo, in njihovim vsakdanjim življenjem je treba prištevati med največje zablode našega časa.«¹⁹

Gre za življenje kristjanov v svetu, ki ne bo boljši brez majhnega kvasa, ki ga krščanstvo prinaša v svet, ki ga je ustvaril Bog. Iz ponižnosti, pa tudi iz prepričanja o vrednosti naše vere, lahko v dialogu z različnimi družbami in kulturami prispevamo k izboljšanju življenja ljudi okoli sebe, pri čemer se odrečemo vsakršni logiki prozelitizma ali vsiljevanja. Kardinal Carlo M. Martini, odličen pastir in človek razmisleka, sposoben dialoga s kulturo, je dejal: »Izpostavljeni naziranje, pa naj bo znanstveno, filozofsko ali teološko, z namenom, da bi z vsiljevanjem prišli do rešitve, je boleča predpostavka za ideologijo, ki je vir nasilja.«²⁰ Prav tako pa ni sprejemljivo, da bi kristjani vseh časov – še zlasti danes – prakticirali udobno mirovništvo ali dobronamernost, ki krči skladnost, pričevalnost ter osebno in skupnostno pristnost.

In tako kot kvas v testu ostane skoraj neopažen, tako tudi naše sodelovanje pri gradnji Cerkve in izgradnji družbe, ki je bolj človeška, bolj pravična in bolj v skla-

¹⁹ CS 43.

²⁰ C. M. MARTINI, *Los movimientos en la Iglesia*, LEV, 1999, str. 156 (naš italijanski prevod).

du z Božjo voljo, od nas zahteva, da upoštevamo, da je pomembneje delati dobro, kot pa da se dobro, ki je bilo storjeno, pripisuje nam; najpomembnejše bo vedno prispevati k dobremu v družbi in svetu, tudi »brez avtorskih pravic«, brez zamenjave učinkovitega delovanja s protagonizmom, pri čemer se moramo zavedati, da je dobro, ki ga storijo drugi, vsaj tako dragoceno kot naše lastno. Če nismo prepričani, ponovno preberimo evangelijski odlomek, v katerem Gospod popravi svoje učence, ker so skušali ustaviti dobro, ki so ga delali drugi, a niso pripadali »njihovi skupini«.

Izvajati moramo prepričljivo branje resničnosti, ki vključuje druge, spodbujati dialog z drugimi, s kulturo, mediji, intelektualci, s tistimi, ki mislijo drugače in celo v nasprotju z nami. To so krepostne navade, ki jih zahteva naš način bivanja v svetu, »krščanski in salezijanski slog«, ki ga lahko vnesemo v naš pogled na svet in stvari.

Ta slog nam bo omogočil tkanje odnosov z drugimi posvečenimi osebami, z drugimi posvečenimi služabniki, z drugimi verniki laiki, z drugimi kristjani ter z moškimi in ženskami drugih verstev. Zdi se, da je to dober način, da smo »poklicani, da tako rekoč od znotraj kot kvas prispevamo k posvečevanju sveta«. To je način delovanja, ki nas naravnava na »splošno poklicanost k svetosti v Cerkvi«. In ker je Cerkev v svetu udeležena v dvojni razsežnosti, transcendentni in imanentni, mora biti vsak kristjan znamenje Božjega kraljestva, ki je že prisotno v človeški zgodovini. Če pobožnost, molitveno življenje in zakramentalno življenje poudarjajo transcendentni profil te svetosti, pa družbena zavezanost pravičnosti in človeškemu bratstvu poudarja imanentno krščansko razsežnost. Kot don Bosko živimo z nogami na zemlji in z očmi, uprtimi v nebo. V tem smislu nam je kvalificirani član naše salezijanske družine podal svoje življenjsko razmišljanje kot laik v svetu in v don Boskovi družini, pri

čemer je vernike laike v Cerкви in v don Boskovi družini opredelil kot moške in ženske s trojno pripadnostjo: pripadnostjo Kristusu, pripadnostjo Cerкви in pripadnostjo svetu.²¹

Papež Frančišek nas je na čudovitem srečanju, ki smo ga imeli z njim ob kanonizaciji Artemija Zattija, ko ga je predstavil kot 'sorodnika vseh ubogih', spomnil, da je del naše salezijanske poklicanosti biti vzgojitelji srca in pripravljati ljudi, zlasti mlade, na današnji svet:

»Tako je bolnišnica postala 'Očetova gostilna', znamenje Cerkve, ki želi biti bogata z darovi človečnosti in milosti, bivališče zapovedi ljubezni do Boga in brata, kraj zdravja kot obljube odrešenja. Res je tudi, da to vstopa v salezijanski poklic: salezijanci so veliki vzgojitelji srca, ljubezni, čustvenosti, družbenega življenja; veliki vzgojitelji srca.«²²

Prinašanje Cerкви in svetu daru laiške karizme, ki jo živi salezijanska družina, je poklicni odgovor, ki nas vodi, da smo za skupno dobro navzoči kot znamenja in priče, v dialogu in ponižni službi tega, kar smo.

Iz laiškega življenja in po njem, ki pogosto poteka prek posebnega poklica v družini in profesionalizma v svetu, so laiki, zlasti krščanski, laiki Don Boskove družine, poklicani, da v družbi in zgodovini uveljavljajo, spodbujajo in vzdržujejo evangeljske vrednote ter prispevajo h *consecratio mundi*, k posvetitvi sveta, k vzpostavitvi Božjega kraljestva tukaj in sedaj.

²¹ Prim. A. BOCCIA, *Credenti Laici nella Chiesa e nella Famiglia di Don Bosco. Uomini e donne delle tre appartenenze*, Edizione privata.

²² FRANČIŠEK, *Nagovor salezijancem, zbranim ob kanonizaciji Artemija Zattija*, Rim, 8. oktober 2022.

Frančišek Saleški, katerega praznovanje ob štiristoletnici smrti se je pravkar sklenilo, je eden najbolj posebnih in plodnih prerokov v zgodovini Cerkve, ki lahko osvetli veličino poklicanosti vsakega človeka. Tako je bilo tudi s številnimi laiki iz vseh družbenih slojev, ki jih je osebno spremljal in jim pomagal, da so na vrtu, kamor jih je postavil Gospod, zacveteli do popolne svetosti. Sv. Frančišek Saleški ostaja vedno nov in nenadomestljiv vir navdiha za vse, ki se priznavajo za salezijance, ne glede na svoj stan.

V nedavnem *apostolskem pismu*, ki ga je papež Frančišek ponudil vsem redovnim družinam, ki se sklicujejo na karizmo sv. Frančiška Saleškega, je poudarjen pomen duhovnosti, ki jo je ženevski svetnik predlagal v svojem času in je danes v teologiji laikov izjemno aktualna.

»Skoraj vsi, ki so se ukvarjali s pobožnostjo, so želeli poučevati ljudi, ki so ločeni od sveta, ali pa so vsaj učili vrsto pobožnosti, ki vodi v to ločenost. Svoje nauke nameravam ponuditi tistim, ki živijo v mestih, v družini, na dvoru in ki so zaradi svojega položaja zaradi družbenih pravil prisiljeni živeti med drugimi.²³

Zato se zelo motijo tisti, ki mislijo, da bi pobožnost predstavili na neko zaščiteno in rezervirano področje. Pač pa pripada vsem in za vse, kjer koli smo, in vsak jo lahko izvaja v skladu s svojo poklicem. Pavel VI. je ob štiristoletnici rojstva sv. Frančiška Saleškega zapisal:

»Svetost ni privilegij enega ali drugega sloja, ampak je na vse kristjane naslovljen nujen poziv: 'Priatelj, pomakni se više' (Lk 14,10); vse zavezuje dolžnost, da se povzpnejo na Božjo goro, četudi ne vsi po isti poti. 'Plemič, obrtnik, natarak, princ, vdova, mlada ženska, nevesta morajo biti različno pobožni. Še več, prakso

²³ FRANČIŠEK SALEŠKI, *Introduction à la vie dévote*, I,1: ed. Ravier – Devos, Pariz 1969, 23.

pobožnosti je treba prilagoditi močem, zadevam in dolžnostim vsakega posameznika.'«²⁴

Hoditi po posvetnem mestu tako, da človek varuje notranjost, združuje željo po popolnosti v vsakem stanu, najde središče, ki se ne ločuje od sveta, ampak ga navaja, kako v njem živeti, kako ga ceniti in se hkrati od njega oddaljiti: to je bil njegov namen in je še vedno dragocena lekcija za vsako žensko in moškega našega časa.

To je koncilska tema o splošni poklicanosti k svetosti:

»Okrepljene s tolikerkimi in tako močnimi zveličavnimi sredstvi kliče Gospod vse kristjane v kakršnihkoli razmerah in v vsakem stanu, vsakterega po njegovi lastni poti, k tisti popolni svetosti, katere polnost ima Oče sam.«²⁵

»Vsak po svoji poti«.

»Zato ni treba obupati, ko razmišljamo o vzorih svetosti, ki se zdijo nedosegljivi. Mati Cerkev nam jih ne predlaga zato, da bi jih skušali posnemati, ampak da bi nas spodbudili k hoji po edinstveni in posebni poti, ki nam jo je namenil Gospod. 'Pomembno je, da vsak vernik prepozna svojo pot in v sebi izlušči najboljše, kar je tako osebne, kar je Bog položil vanj' (prim. *1 Kor* 12,7).«²⁶

Cerkev, »celota poklicanih« v prvotnem pomenu tega izraza, živi zaradi bogastva vsake poklicanosti, ki jo opredeljuje. *Vsak klic je v službi vseh drugih in le s tem, ko se daje, lahko izrazi in ponovno odkrije svojo polno identi-*

²⁴ PAVEL VI., Epist. Ap. *Sabaudiae gemma*, v četrto stoletje rojstva sv. Frančiška Saleškega, cerkvenega učitelja (29. januar 1967), v AAS 59 (1967), 119.

²⁵ C 11.

²⁶ FRANČIŠEK, Apostolsko pismo *Totum amoris est [Vse pripada ljubezni] ob četrti stoletnici smrti svetega Frančiška Saleškega*, LEV, Vatikan 2022, 32–34.

teto. Darovi niso zasebna in izključna last skupine. Kot krščeni smo vsi deležni Kristusovega duhovništva, pre-roštva in kraljevanja tistega, ki je prišel, da bi služil in dajal življenje. Službeno duhovništvo lahko razumemo le kot služenje skupnemu duhovništvu vseh vernikov. Tako je tudi to, kar je značilno za laiški stan, dar za vse, ki vstopa v življenje in poklicanost vseh drugih članov enega Kristusovega telesa. »Svetna razsežnost« je torej skupna tudi tistim, ki pripadajo posvečenemu življenju ali službenemu duhovništvu: don Boskova zgodba nam daje čudovit dokaz za to. Don Bosko je duhovnik iz turinske škofije, ki je ustanovil dve kongregaciji posvečenih moških in žensk ter dve laiški združenji; z vsemi temi in s številnimi drugimi, ki jih je znal vključiti, se je intenzivno potopil v »stoletje«, v katerem je živel, v življenje in težave več sto tisoč mladih, neustrašno premagoval velike težave in meje ter s svojo rodovitnostjo navdihuje milijone ljudi tudi danes – onkraj nacionalnega, kulturnega in verskega razlikovanja.

Biti kristjan in biti laik odpira pot, da bi laiški, svetni dar obrodil kar največje sadove in se vključil v neskončno bogastvo možnosti, ki so na voljo tistim, ki živijo v svetu, animiranem z vero, upanjem in ljubeznijo. Drugi vati-kanski koncil je to jasno razglasil:

»Laiki imajo po posebni poklicanosti nalogo iskati božje kraljestvo s tem, da se ukvarjajo s časnimi rečmi in jih urejajo v skladu z božjo voljo. V svetu žive, to je v vseh posameznih svetnih dolžnostih in poslih in v rednih družinskih in družbenih razmerah, iz katerih je njihov obstanek tako rekoč stkan. Tam jih kliče Bog, da bi z izvrševanjem lastne naloge in ob vodstvu evangeljskega duha **kakor kvas od znotraj** prispevali k posvečenju sveta in da bi na ta način predvsem s pričevanjem svojega življenja in z žarom svoje vere, upanja in ljubezni razodevali Kristusa drugim. Naloga laikov je torej na

poseben način ta, da vse časne stvarnosti, s katerimi so ozko povezani, tako osvetlujejo in usmerjajo, da se te vedno vršijo in razvijajo v skladu s Kristusom ter so v slavo Stvarniku in Odrešeniku.«²⁷

Naloga razlage vezila ni opredeliti vsa področja in življenjske stvarnosti, kjer je navzočnost laikov preobrazujoča in lahko postane tisti kvas Božjega kraljestva, ki ga nihče drug ne more »umesiti« z enako učinkovitostjo in kapilarnostjo. V vsakem primeru imajo laiki v Cerkvi širok in raznovrsten nabor možnosti, izzivov in situacij, s katerimi se morajo soočiti, ki so hkrati tudi številne spodbude za tiste, ki želijo biti 'sol zemlje in luč sveta'. Vstop v konkretnost »kje«, »kdaj« in »kako« je pot, ki je odprta pred vsako osebo in vsako skupino glede na njene značilnosti. To je pot, na katero nas letošnje vezilo vabi in spodbuja, da jo pogumno in velikodušno uberemo, jo okrepimo in jo naredimo za svojo ter tako uresničimo sporočilo Cerkve, ki pravi:

»Oči, ki jih razsvetljuje vera, vidijo čudovit scenarij: tolikeri krščanski laiki, moške in žene, v svojem vsakdanjem življenju in dejavnostih pogosto neopaženi ali celo deležni nerazumevanja, prezreti s strani mogočnih na zemlji, ki pa jih z ljubeznijo gleda Oče, so neutrudni delavci, ki delajo v Gospodovem vinogradu, in so – gotovo z močjo božje milosti – ponižni in veliki graditelji božjega kraljestva v zgodovini.«²⁸

Nobenega dvoma ni, da za vse laiške člane salezijanske družine danes – in za posvečene moške in ženske, ki dan za dnem živijo obogateni s svojo poklicanostjo in komplementarnostjo – svet, družba, gospodarstvo in po-

²⁷ C 31. Opozarjam, da sem navedbo v ležečem in krepkem tisku izbral sam, da bi poudaril temo, ki jo želi ta komentar Vezila 2023 posebej poudariti.

²⁸ ChL 17.

litika, družbeno delovanje v služenju drugim, krščansko življenje v vsakdanjem življenju so in vedno morajo biti *teološki prostor srečanja z Bogom*:

»Pravo področje njihove evangelizacijske dejavnosti je obsežen in zapleten svet politike, družbene stvarnosti, gospodarstva, pa tudi kulture, znanosti in umetnosti, mednarodnega življenja, sredstev družbenega obveščanja, pa tudi drugih stvarnosti, ki so posebej odprte za evangelizacijo, kot so ljubezen, družina, vzgoja otrok in mladostnikov, poklicno delo, trpljenje. Bolj ko bodo laiki, ki jih bo prežemal evangeljski duh, odgovorni za te stvarnosti in izrecno zavezani tem stvarnostim, usposobljeni za njihovo spodbujanje in se bodo zavedali, da morajo razviti vse svoje krščanske sposobnosti, ki so pogosto skrite in zadušene, bolj se bodo te stvarnosti, ne da bi izgubile ali žrtvovale kar koli od svoje človeške učinkovitosti, ampak bodo pokazale transcendentno razsežnost, ki je pogosto neznana, znašle v službi gradnje Božjega kraljestva in s tem odrešitve v Jezusu Kristusu.«²⁹

²⁹ EN 70.

5. DON BOSKOVA DRUŽINA POKLICANA, DA JE KVAS

Don Bosku je uspelo vključiti toliko ljudi, da so postali dejavni in podjetni protagonisti istih sanj o odrešenju mladih. Giulio Barberis je skrbno zapisal, kaj je don Bosko povedal starejšim fantom v Oratoriju na večer praznika sv. Jožefa, 19. marca 1876, nekaj več kot pet mesecev po odhodu prvih misijonarjev v Patagonijo. S sklicevanjem na polje in vinograd iz evangeljskih prilik in na podlagi osebnih izkušenj iz kmečkega življenja pomaga mladim v Valdoccu razumeti, kako lahko vsakdo odigra svojo vlogo, vedno dragoceno in pomembno za rast Božjega kraljestva. To je tako posvetni kot evangeljski in cerkveni primer, kako smo poklicani, da skupaj uresničujemo svoje talente, vsak v skladu s svojo življenjsko zgodbo, sposobnostjo in poklicanostjo. Barberis takole povzame don Boskove besede, ki se nam bodo nedvomno zdele teološko nadvse pomembne:

»Božji Odrešenik, in to dovolj razumete, je s poljem ali vinogradom, ki ga je obdajalo, mislil govoriti o Cerkvi in vseh ljudeh na svetu; žetev, ki jo je treba pobrati, je odrešenje duš, kajti vse duše je treba zbrati in pripeljati v Gospodovo kaščo; o, kako obilna je ta žetev; koliko milijonov ljudi je na tej zemlji! Koliko dela bi bilo treba še opraviti, da bi bili vsi rešeni; toda *operarii autem pauci*, delavcev je malo.

Z delavci, ki delajo v Gospodovem vinogradu, so mišljeni vsi, ki na kakršen koli način prispevajo k odrešenju duš. In, pazite, da delavci tu ne pomenijo samo duhovnikov, pridigarjev in spovednikov, kot morda nekateri

mislijo, ki se gotovo bolj radi lotijo dela in si bolj neposredno prizadevajo za žetev, vendar pa niso sami in tudi ne zadoščajo. Delavci so vsi, ki na kakršen koli način prispevajo k odrešenju duš; tako kot delavci na polju niso samo tisti, ki pobirajo žito, ampak tudi vsi drugi.

Poglejte na polje, na to raznolikost delavcev. Eni orjejo in obdelujejo zemljo; drugi jo poravnavaajo z motiko; tretji z grabljami ali palico drobijo grude in jih zravnavaajo; četrti sejejo seme, drugi ga pokrivajo; zopet drugi plevejo pa ruvajo, obrezujejo; nekateri ob pravem času zalivajo; drugi žanjejo in delajo snope in 'borle' – v *piedmontskem narečju to pomeni kup snopov* – potem eni nakladajo na voz, in odvažajo; nato eni raztresajo žito, drugi ga mlatijo, eni ločujejo zrnje od slame, drugi ga vejajo, pa zbirajo skupaj, čistijo, rešetaajo, dajejo v vrečo, peljejo v mlin in tam iz različnih vrst meljejo moko; potem eni mesijo kruh in ga pečejo.

Vidite, dragi moji, kako raznoliki delavci so potrebni, da žetev lahko uspešno opravi svoj namen in nam daje izbrani nebeški kruh. Kot na polju, tako tudi v Cerkvi so potrebni delavci vseh vrst, ampak prav vseh vrst; nikogar ni, ki bi lahko rekel: 'Jaz, čeprav se držim neoporečnega ravnanja, ne bom nič koristen pri delu za večjo Božjo slavo. Ne, to naj nihče ne reče; vsak lahko na kak način kaj stori.'³⁰

Rodili smo se karizmatično kot skupnost in kot občestvo ljudi iz različnih družbenih okolij, stanov, poklicnih profilov ..., ki jih združuje isto poslanstvo in nagiba isti karizmatični naboj, ki ga don Bosko zna posredovati.³¹ Takšna je bila narava Oratorija v letih njegove ustanovitve, od 1841 do 1859: (18 let!), v katerih se še vedno

³⁰ ISS, *Fonti salesiane, 1. Don Bosco e la sua opera*, LAS, Rim 2014, 716–717.

³¹ J. E. VECCHI, *o.c.*, 140–142.

močno odraža sinergija Božjega ljudstva, ki na različne načine sodeluje, da bi najbolj ogroženi mladi postali »dobri kristjani in pošteni državljani«. Nesporno je, da smo se porodili kot skupina Božjega ljudstva: to je narava naše karizme in našega poslanstva.

Zelo se zavedam – in to zavedanje skušam posredovati vsej naši salezijanski družini – še posebej očitnega dejstva: le skupaj, le če živimo v občestvu, bomo danes lahko naredili kaj pomenljivega.

Vso salezijansko družbo sem odločno pozval glede našega skupnega poslanstva z laiki – poziv, ki je namenjen celotni don Boskovi družini – in če ga ne bi upoštevali, bi to v ne tako oddaljeni prihodnosti pripeljalo do nevarne točke, od koder ni vrnitve.

Izjavil sem:

»Naš 24. IZ je bil zagotovo karizmatični odgovor na ekleziologijo občestva drugega vatikanskega koncila. Dobro vemo, da je don Bosko od samega začetka svojega poslanstva v Valdoccu vključeval številne laike, prijatelje in sodelavce tako, da so sodelovali pri njegovem poslanstvu med mladimi. Že od samega začetka je 'vzbujal soudeležbo in soodgovornost duhovnikov, laikov, moških in žensk'.³² Zato je kljub našemu odporu to **točka, s katere ni vrnitve**, saj je operativni model deljenega poslanstva z laiki, ki ga je predlagal 24. VZ, poleg tega, da ustreza don Boskovemu delovanju, dejansko 'edini izvedljiv v sedanjih razmerah'.«³³

Tako imamo **točko, s katere ni več vrnitve**, v dobro tistih, ki se odločajo in so se odločili za vstop v ta slog poslanstva, formacije, skupnega življenja, ki odpira nova obzorja prihodnosti za don Boskovo karizmo v popolni

³² 24. VZ, št. 71.

³³ 24. VZ, št. 39.

skladnosti s potjo, ki jo Cerkev ubira pod vodstvom papeža Frančiška, nedvomno preroškega in zglednega.

Hkrati pa obstaja tudi druga nevarna in tvegana *nevrnitev* tistih, ki ne morejo ali nočejo prestopiti tega praga in se zapirajo v oblike na sebe sklicujoče se [ang. *self-referential*] izolacije: niso več v koraku s časom v načinu življenja in interpretacije salezijanske navzočnosti ter so obsojeni, da z leti postanejo nepomembni in izumrejo.

Končni cilj don Boskovega poslanstva je poleg odrešenja njegovih fantov tudi preoblikovanje družbe. Don Boskovo široko in pogumno vizijo, njegovo neutrudno delavnost, njegovo vzdržljivost pred ovirami ... je mogoče pojasniti le s tem obzorjem družbene preobrazbe in evangelizacije mladih v svetovnem merilu.

Don Bosko se ne ukvarja s politiko, vendar se lahko pogovarja z vsemi predstavniki različnih ravni oblasti, saj je njegova zavzetost jasno usmerjena v dobro mladih, do katerih ne more biti nezainteresiran nihče, ki mu ležita na srcu človeška družba in služenje drugim – saj bi javna služba morala biti v dobro vseh.

Zato lahko naš skupni glas najde dostop in posluš daleč onkraj konfesionalnih meja, če bomo danes skupaj utelešali isto gorečnost za mlade, ki nam je bila dana kot karizma in ki je ne moremo uresničiti, če nismo *skupaj kot don Boskova družina*.

Dopolnjevanje poklicev v don Boskovi družini, ki je združena kot salezijanska družina in združena z velikim številom laikov in laikinj po svetu, skupaj v poslanstvu in formaciji, postaja danes in še bolj v prihodnosti neizogibna zahteva, če ne želimo ostati nepomembni.

Občestvo v družinskem duhu in znotraj širokega salezijanskega gibanja pa je velik dar, ki ga imamo kot dragoceno dediščino.

6. V SENCI VELIKEGA DREVESA S ČUDOVITIMI PLODOVI

V svojem pismu ob zaključku drugega seminarja za spodbujanje postopkov za beatifikacijo in kanonizacijo salezijanske družine sem zapisal:

»Od don Boska do današnjih dni prepoznavamo tradicijo svetosti, ki zasluži pozornost, saj je utelešenje karizme, ki je nastala z njim in se je izražala v številnih življenjskih stanovih in oblikah. Govorimo o moških in ženskah, mladih in odraslih, posvečenih in laikih, škofih in misijonarjih, ki so v različnih zgodovinskih, kulturnih in družbenih okoliščinah časa in prostora poskrbeli, da je salezijanska karizma zasijala v posebni luči in predstavlja dediščino, ki ima učinkovito vlogo v življenju in skupnosti vernikov in ljudi dobre volje.«³⁴

S ponižnostjo in globokim občutkom hvaležnosti v salezijanski družini prepoznavamo veliko drevo s številnimi sadovi svetosti. To so moški in ženske, mladi in odrasli, ki so svoje življenje napolnili s kvasom ljubezni, ljubezni, ki se v celoti razdaja, zvesta Jezusu Kristusu in njegovemu evangeliju.

Ekleziologija, kot vemo, kaže, da imajo različni poklici skupen krstni izvor in so namenjeni prispevati k rasti Božjega ljudstva:

»V Cerkvi kot občestvu so življenjski stanovi med seboj

³⁴ A. FERNÁNDEZ ARTIME, *Pismo vrhovnega predstojnika ob zaključku II. seminarja za spodbujanje postopkov za beatifikacijo in kanonizacijo salezijanske družine*, Rim, april 2018.

tako povezani, da so naravnani drug na drugega. Nekaj skupnega jih globoko označuje: da živijo enakost krščanskega dostojanstva in vesoljne poklicanosti k svetosti v popolnosti ljubezni. Ti načini so hkrati različni in dopolnjujoči se. Vsako bivanje ima svojo izvirno in nezamenljivo podobo in istočasno se vsako bitje postavi v odnos do drugih in v njihovo službo.«³⁵

Takšna perspektiva kaže, da je salezijanska karizma popolna, ko poklicanost in poslanstvo živimo v vzajemnosti in dopolnjevanju različnih poklicev. To naj bi bil globok pomen salezijanske družine: široko apostolsko gibanje za odrešenje mladih.

Zanimivo je, da je med 173 svetniki, blaženimi, častitljivimi in Božjimi služabniki naše družine 25 laikov, ki so salezijansko karizmo udeležali v družini, v salezijanskem domu, v posvetnem življenju, v poklicu, ki je privilegiran prostor krščanskega pričevanja, ter v različnih družbenih, zgodovinskih in kulturnih okoljih. Menim, da je zelo primerno, da se jih zaradi pričevanje spomnimo v razlagi tega vezila:

- Sveti **Dominik Savio**, mladostnik, izraz mladinske svetosti, sad preventivne milosti in vodja dolge vrste mladih svetnikov.
- Blažena **Lavra Vicuña**, najstnica, ki priča o moči ljubezni, ki daruje življenje, in opozarja na stvarnost ranjene družine.
- Blaženi **Zefirin Namuncurá**, mladi Mapuche, opozarja na vrednost in spoštovanje avtohtonih kultur ter na delo inkulturacije vere in karizme.
- Blaženi **Francišek Kęsy**, **Czesław Józwiak**, **Edvard Kaźmierski**, **Edvard Klinik**, **Jarogniew Wojci-**

³⁵ ChL 55.

echowski, mučenci iz poznanskega oratorija, pričevalci za vero, vse do mučeništva.

- Med blaženimi mučenci španskega preganjanja srečamo: **Alexander Planas Saurí** in **John de Mata Díez**, laiška sodelavca; **Thomas Gil de la Cal**, **Federico Cobo Sanz** in **Igino de Mata Díez**, trije aspiranti za salezijansko življenje; **Bartolomej Blanco Márquez**, laik in zaročenec; **Teresa Cejudo Redondo**, žena in mati, salezijanci sotrudniki, zavezani cerkveni, socialni in društveni stvarnosti svojega okolja.
- Blažena **Aleksandrina Marija Da Costa**, salezijanka sotrudnica, ki spominja na najvišjo obliko sodelovanja, ki je združitev z Jezusovim odrešilnim trpljenjem.
- Blaženi **Albert Marvelli**, nekdanji gojenec Oratorija v Riminiju, zavzet v družbenem in političnem okolju.
- Častitljiva **mati Marjeta Occhiena**, materinska in ženska prisotnost pri izvoru karizme.
- Častitljiva **Doroteja Chopitea**, žena in mati, ki je »sprejela« in omogočila rast salezijanske karizme z izbiro revnega življenja in sposobnostjo, da se je dala evangelizirati ubogim.
- Častitljivi **Attilio Giordani**, mož in oče, ki uteleša salezijansko veselje v družini, pri delu, v oratoriju in v misijonih.
- Božji služabnik **Simão**, indijanski bororo, ki si s patronom Rodolfom Lunkenbeinom deli salezijansko poslanstvo in opozarja, da je treba prepoznati in sprejeti semena resnice, ki so prisotna v vsaki kulturi in izročilu.
- Božja služabnica **Matilda Salem**, žena in dobrotnica, ki daruje dobrine in življenje za rodovitnost karizme v sirski deželi ter pričuje o moči občestva med kristjani

in sposobnosti sobivanja s pripadniki drugih religij.

- Božji služabnik **Antonino Baglieri**, prostovoljec z don Boskom, ki zmore biti evangelijski kvas v bolezni.
- Božja služabnica **Vera Grita**, salezijanka sotrudnica in učiteljica, orodje mističnega dela, ki vsakega kristjana zavezuje, da bi milost evharistije obrodila sadove.
- Božji služabnik **Akash Bashir**, mladi bivši gojenec iz Pakistana, ki je dal življenje za svoje brate.

Med temi številnimi in raznolikimi osebnostmi svetosti bi rad izpostavil druge, ki nam ponujajo pomembno in izvirno pričevanje o svetosti laikov in ki po mojem mnenju kažejo to večplastnost, bogastvo vidikov, plati, oblik in barv laiškega življenja, ki se živi v različnih okoliščinah, v različnih stoletjih, z različnimi poklici, a je polno preproste svetosti v vsakdanjem življenju. Ta svetost »za sosednjimi vrati«, nam bo vedno dobro dela, če jo odkrijemo. Zaustavimo se in pogledimo:

Marjeta Occhiena, »mama«.

Vemo, kako je don Bosko na začetku oratorija, ko je razmišljal in preišljeval, kako se rešiti iz težav, odšel k svojemu župniku v Castelnuovo in mu povedal o svoji potrebi in strahovih. »Imaš svojo mater! – je brez oklevanja odgovoril župnik, – naj gre s tabo v Turin. Mama Marjeta je prišla v Valdocco novembra 1846 in bila deset let mati več sto dečkov. Leta 1846 je bil odprt le oratorij, kamor so dečki prihajali predvsem ob nedeljah. *Biografski spomini* govorijo o vsaj 800 udeležencih. Med tednom so vsak večer po službi v mestu prišli mladi iz večerne šole. Lahko si predstavljamo krike. Pouk je potekal v ku-

hinji in don Boskovi sobi, zakristiji, na koru in v kapeli. Glasovi, petje, fantje prihajajo in odhajajo. Z njimi je bila tudi mama Marjeta. Seveda so don Bosku prišli pomagat duhovniki in tudi laiki, pozneje so prišle tudi nekatere ženske, da bi mu priskočile na pomoč. Toda le mama Marjeta je bila vedno tam, ves čas. Zaradi te razpoložljivosti je bila vsem draga, zato so jo vsi, ki so jo poznali, spoštovali. Od samega prihoda v Turin, takoj ko so jo spoznali ljudje v bližnjih četrtih, ji niso rekli drugače kot »mama«.

Tu se je njeno življenje deset let prepletalo s sinovim in z začetki salezijanskega dela: bila je don Boskova prva in glavna sodelavka; z dejavno dobroto je postala materinski element preventivnega sistema. Nepismena – a polna modrosti, ki prihaja od zgoraj – je bila tudi pomočnica številnim revnim otrokom z ulice, nikogaršnjim otrokom; na prvo mesto je postavila Boga in se zanj izžemala v življenju v revščini, molitvi in žrtvovanju.

Bartolomej Blanco Márquez, mladi vsestranski kristjan.

»Sem delavec, rojen staršem, ki so bili prav tako delavci. Živel sem in živim v okolju pomankanja in dela preprostih slojev in čutim, kako mi po žilah teče protest, ki ga včasih še stopnjuje ogenj mladostnega navdušenja, odločen protest proti tistim, ki menijo, da nismo ljudje kot oni, ker smo imeli to nesrečo – ali morda usodo –, da smo se rodili v revščini, nosimo delovno haljo in imamo grobe in žuljave roke. Vendar naj bo jasno: sem delavec in sem katoličan.« Ta, ki je tako govoril, je bil 19-letni mladenič, po poklicu izdelovalec stolov, na shodu Ljudske akcije 5. novembra 1933 v Pozoblancu (Španija); pokončen in pogumen mladenič z nenavadno razum-

nostjo, skromnega porekla, delavskega stanu, zagovornik pravic ljudstva in Cerkve.

Rodil se je 25. decembra 1914 v Pozoblanco (Cordoba, Španija) in v tako imenovani »španski« epidemiji izgubil mater. Pri dvanajstih letih je postal sirota še po očetu, zato je moral pustiti šolo in delati kot izdelovalec stolov. Ko so septembra 1930 salezijanci prišli v Pozoblanco, je Bartolomej obiskoval oratorij in pomagal kot katehet in animator. V g. Antoniu do Muiñu je našel voditelja, ki ga je spodbujal, naj nadaljuje svojo intelektualno, kulturno in duhovno formacijo s sodelovanjem v študijskih krožkih. Ta salezijanec je bil do Bartolomejeve prezgodnje smrti njegov spovednik in duhovni voditelj. Sorodniki, prijatelji in tovariši ga cenijo zaradi njegove duhovitosti, apostolske predanosti in voditeljske drže. Kasneje se je pridružil Katoliški akciji, kjer je bil tajnik in kjer je dal vse od sebe. Preselil se je v Madrid, kjer se je na Delavskem socialnem inštitutu specializiral za apostolat med delavci in se izkazal kot zgovoren govornik in poznavalec socialnega vprašanja. Po prejemu štipendije je na potovanju, ki ga je organiziral Delavski socialni inštitut, spoznal katoliške delavske organizacije v Franciji, Belgiji in na Nizozemskem. Imenovan je bil za delegata katoliških sindikatov in je v pokrajini Cordoba ustanovil osem sekcij.

Ko je 30. junija 1936 izbruhnila revolucija, se je vrnil v Pozoblanco in se dal na voljo »civilni gardi« za obrambo mesta, ki se je po mesecu dni predala drugi vojskujoči se frakciji. Obtoženega upora so ga odpeljali v zapor, kjer je nadaljeval s svojim zglednim vedenjem: »Da bi si zaslužil mučeništvo, se mora človek ponuditi Bogu kot mučenec!« Sodili so mu in ga 29. septembra v Jaénu obsodili na smrt. Po izreku sodbe se pomiri in se dostojanstveno brani: »Mislili ste, da mi delate zlo, namesto tega pa mi delate dobro, ker mi kujete krono.«

Pisma, ki jih je na predvečer smrti napisal svoji družini in zaročenki, so jasen dokaz za to: »Naj bo to moja poslednja volja: odpuščanje, odpuščanje in odpuščanje; a prizanesljivost naj spremlja vse, kar je mogoče narediti dobrega. Zato vas prosim, da se mi maščujete z maščevanjem kristjana: povrnite z dobrim tistim, ki so mi želeli škodovati,« piše tetam in bratrancem.

In svoji zaročenki Maruji: »Ko mi ostaja le še nekaj ur do mojega zadnjega počitka, te želim prositi le za eno stvar: da v spomin na ljubezen, ki sva jo gojila drug do drugega in ki se v tem trenutku še povečuje, poskrbiš za zveličanje svoje duše; to bodi tvoj glavni cilj, da se bova lahko za vse večne čase srečala v nebesih, kjer naju nihče ne bo ločil«.

Njegovi sojetniki so ohranili vznemirljive podrobnosti o njegovem odhodu v smrt: bos, da bi bil bolj podoben Kristusu. Ko mu na zapestja nadenejo okove, poljubi roke vojaka, ki mu jih je nadel. Ne privoli, da ga ustrelijo v hrbet, kot predlagajo. »Kdor umre za Kristusa,« je dejal, »mora to storiti frontalno in z golimi prsmi. Naj živi Kristus Kralj!« in ob hrastovem drevesu pade z iztegnjenimi rokami v obliki križa, preresetan s krogli. Pisal se je 2. oktober 1936. Ni še dopolnil 22 let. Za blaženega je bil razglašen 28. oktobra 2007 v Rimu.

Attilio Giordani, laik po don Boskovo.

Rodil se je 3. februarja 1913 v Milanu. Že od zgodnjih let se je odlikoval po svoji veliki ljubezni do salezijanskega Oratorija sv. Avguština in že pri osemnajstih letih po požrtvovalnosti za mlade, ki so ta oratorij obiskovali. Desetletja je bil prizadeven katehet ter stalen in odličen animator z veliko preprostostjo in veseljem. Skrbi za liturgijo, formacijo, igre, prosti čas, gledališče. Boga ljubi z vsem

srcem in v zakramentalnem življenju, molitvi in duhovnem vodstvu najde vir za življenje v milosti. Med služenjem vojaškega roka, ki se začne leta 1934 in konča leta 1945, kaže apostolski čut med svojimi tovariši. Zaposlen je v industriji Pirelli v Milanu, kjer prav tako širi vedrino in dobro razpoloženje z najglobljim občutkom za dolžnost. 6. maja 1944 se je poročil s katehistinjo Noemi D'Avanzo. Rodili so se jima trije otroci: Piergiorgio, Mariagrazia in Paola. V svoji družini je mož in oče, poln velike vere in vedrine, v zavestni strogosti in evangeljskem uboštvu v korist najbolj potrebnih. Ne da bi družini kar koli odvzel, napravi oratorij za svojo drugo družino, svojo bogato iznajdljivost in izjemno pedagoško umetnost pa da v službo otrokom. V soglasju z ženo Noemi je odšel v Mato Grosso (Brazilija), da bi bil skupaj z otroki udeležen v misijonskem poslanstvu. Ko je 18. decembra 1972 na nekem srečanju navdušeno in goreče govoril o dolžnosti darovanja življenja za druge, ga je nenadoma obšla slabost. Sinu je še pravočasno naročil: »Pier, nadaljuj ti« in umrl zaradi srčnega napada. Od 9. oktobra 2013 je častitljiv.

Njegovo življenje kristjana, apostolsko zavzetega, je dobilo tako odločilno in osebno usmeritev, ki se jo spleča odkriti (to so vsi njegovi stavki): »Veselje služiti Kristusu«; »ne bodi dober na lahko« [*it. besedna igra: buoni alla buona*]; »Živi v svetu, ne da bi bil od sveta«; »Pojdi proti toku«; »Ne prosil, ampak daj«; »Treba je živeti to, kar hočeš živeti«. To zorenje se razvija v različnih obdobjih njegovega življenja: kot mladostnik, kot mlad vojak, kot vojak na grško-albanski vojaški fronti, kar je razvidno iz njegovega »Vojnega dnevnika«. Tudi njegovo izbiro zaročenke Noemi D'Avanzo so spodbujali razlogi vere, kot ji je zapisal v pismu: »Gospod mi je s tem, ko sem se vam približal, pred oči postavil vašo ljubezen in duha predanosti Odrešenikovim ljubljanim, kar me je spodbudilo, da sem vas zaprosil za družico«.

Attilijeva vera je tako velika, da je resnično »znamenje« Božje navzočnosti: v njegovi družini, oratoriju, župnijski skupnosti in za vse, ki ga srečujejo: vera, ki bolj kot upovedena sije v njegovih dejanjih in načinu življenja: »Mera naše vere se kaže po našem bivanju«.

Vera Grita, »učiteljica iz Savone«.

Rodila se je 28. januarja 1923 v Rimu, živela in študirala v Savoni, kjer je pridobila naziv učiteljice. Ko je bila stara 21 let, jo je med nenadnim letalskim napadom na mesto (1944) zbegana množica povozila in poteptala, kar je imelo hude posledice za njeno telo, ki ga je za vedno zaznamovalo trpljenje. V svojem kratkem zemeljskem življenju je bila neopažena, saj je poučevala v šolah v ligurskem zaledju, kjer si je zaradi svojega dobrega in krotkega značaja prislužila spoštovanje in naklonjenost vseh. V Savoni, v salezijanski župniji Marije Pomočnice, je hodila k maši in vztrajno prejemala zakrament pokore. Kot salezijanka sotrudnica od leta 1967 je uresničila svoj poklic v popolni podaritvi same sebe Gospodu, ki se ji je podarjal na izjemen način v globinah njenega srca z 'glasom', z 'besedo', da bi ji predočil Ustanovo živih tabernakljev. Vera Grita se je pod vplivom Božje milosti in s posredovanjem duhovnih voditeljev odzvala na Božji dar in v svojem življenju, zaznamovanem s težo boleznijo, pričevala o srečanju z Vstalim ter se z junaško velikodušnostjo posvetila poučevanju in vzgoji svojih učencev, prispevala za potrebe svoje družine in pričevala za življenje v evangelijskem uboštvo. Umrla je 22. decembra 1969 v starosti 46 let v majhni bolniški sobi v Pietra Ligure.

Vera Grita priča predvsem o vseobsegajoči evharistični usmeritvi, ki je postala izrazita zlasti v zadnjih letih njenega življenja. Ni razmišljala v smislu programov,

apostolskih pobud, projektov: sprejela je temeljni »projekt«, ki je Jezus sam, tako da ga je naredila za svoje življenje. Današnji svet priča o veliki potrebi po evharistiji.

Njena pot skozi vsakodnevne napore ponuja tudi novo laiško perspektivo svetosti, saj postaja zgled spreobrnjenja, sprejemanja in posvečenja za »uboge«, »šibke«, »bolne«, ki se v njej lahko prepoznajo in najdejo upanje.

Vera Grita kot salezijanka sotrudnica živi in dela, poučuje in se srečuje z ljudmi z izrazito salezijansko dovezetnostjo: od ljubeznivosti njene diskretne, a učinkovite navzočnosti do njene sposobnosti, da se priljubi otrokom in družinam; od pedagogike dobrote, ki jo izvaja s svojim stalnim nasmehom, do velikodušne pripravljenosti, s katero se ne ozira na težave in se prednostno obrača na zadnje, majhne, oddaljene, pozabljene; od njene velikodušne ljubezni do Boga in njegove slave do potí križa, ko si dovoli vse odvezeti v svojem stanju bolezní.

Akash Bashir, pričevalec trdnosti in miru.

Bivši don Boskov gojenec je prvi Pakistanec, ki je v postopku beatifikacije in kanonizacije. 15. marca 2015 se je žrtvoval, da bi samomorilskemu napadalcu preprečil pokol v cerkvi sv. Janeza v Youhannabadu, krščanski četrti v Lahoreju v Pakistanu. Akash Bashir je bil star 20 let, študiral je na Don Boskovem tehničnem inštitutu v Lahoreju in postal prostovoljec pri varovanju.

Najbolj presenetljivo je, kako močan je bil ta prep-rost mladenič, ko se je soočil z zlom in se bojeval proti morilskemu nasilju. Stavek, ki ga je pred smrtjo izrekel atentatorju: »Umrí bom, a ti ne bom dovolil vstopiti v cerkev« izraža močno vero in junaški pogum pri pričevanju o ljubezni brez mere. Evangelij četrte postne nedelje

(15. marca 2015) je oznanil Jezusove besede Nikodemu: »Kdor namreč dela húdo, sovraži luč in ne pride k luči, da se ne bi pokazala njegova dela. Kdor pa se ravna po resnici, pride k luči, da se razkrije, da so njegova dela narajena v Bogu« (Jn 3,20–21). Akash je te besede zapečatil s svojo krvjo kot mlad kristjan. Z močjo smrti, sovraštva in nasilja se je spopadel mož na moža ter priboril zmago svetlobe in resnice. Belo obleko je opral z Jagnjetovo krvjo, da je zasijala (prim. Raz 7,14).

Stik s svetom in salezijanska karizma sta v Akashu okrepila dobroto in velikodušnost, ki se ju je naučil v družini in krščanski skupnosti. Akash Bashir je zgled svetosti za vsakega kristjana, zgled za vse mlade kristjane po vsem svetu. Nedvomno pa je jasno karizmatično znamenje salezijanskega vzgojnega sistema. Akash je glas mnogih pogumnih mladih, ki kljub težavam, revščini, verskemu ekstremizmu, brezbriznosti, družbeni neenakosti in diskriminaciji darujejo svoje življenje za vero. Življenje in mučeništvo tega mladega Pakistanca nas navdaja z močjo Božjega Svetega Duha, ki je živ, navzoč na najmanj pričakovanih mestih, v ponižnih, preganjanih, mladih, v Božjih malčkih.

In ne pozabimo na Artemija Zattija v letu njegove kanonizacije.

Vsekakor je bil posvečen redovnik, *vendar nas ne more ne presenetiti laiška razsežnost njegove svetosti, ki jo je živel v vsakodnevem izvrševanju ljubezni v preprostosti majhne bolnišnice v majhni vasi. Je zgled in vzor predanosti svojemu ljudstvu s požrtvovalnim in potrpežljivim delom, pri čemer je Bog njegov vir, spodbuda v veri ter edini in končni cilj njegovega življenja.*

Njihovo življenje, življenje vseh njih in njihov zgled so kot »kvas v testu«, ki še naprej širi kraljestvo v nas in okoli nas.

Laiki zagotavljajo humus za rast vere.³⁶ Ta izraz Benedikta XVI. nas spominja, kako se po veri in predanosti evangelizaciji številnih laikov, zakoncev, družin in krščanskih skupnosti krščanstvo ukoreninja in razvija v svetu. Po krstni milosti vera raste in se širi.

Podobno so zgoraj omenjeni laiški pričevalci salezijanske svetosti in številni drugi *izza sosednjih vrat* dali in *dajejo humus za rast salezijanske karizme*. Ta družba svetnikov nas spominja, da je kakovost človeških odnosov tista, ki je pred deli in vlogami privilegirano mesto za oznanjevanje evangelija in razcvet karizme.

Takšna pričevanja nas spominjajo na splošni poklic svetosti, ki je bil tako drag tako svetemu Frančišku Saleškemu – kot smo že rekli – kot tudi očetu salezijanske družine, don Bosku, ko je mladim iz oratorija in delavskega razreda predlagal svetost kot cilj, odprt za vse, lahko dosegljiv in usmerjen k neskončni sreči.

Vse to, če imamo ob sebi Marijo Pomočnico, ki je sprejela Jezusa v svojem deviškem telesu in je zato mati, učiteljica in vodnica vere, zlasti pri spremljanju mladih generacij na njihovi poti k svetosti. Njihovo življenje in zgled sta kot 'kvas za kruh'.

³⁶ BENEDIKT XVI., *Kateheza z dne 7. februarja 2007.*

7. NAŠI MLADI KOT KVAS V DANAŠNJEM SVETU

Sporočilo letošnjega vezila bi rad sklenil z zadnjo besedo, ki je namenjena našim mladim in poti, ki jo želimo prehoditi skupaj, saj nas tudi oni želijo spremljati, tako kot mi želimo spremljati nje:

»To vam želimo povedati na glas, iz vsega srca. Biti tukaj je bilo za nas uresničitev sanj: v tem posebnem kraju, ki je Valdocco, kjer se je začelo salezijansko poslanstvo, skupaj salezijanci in mladi za salezijansko poslanstvo, s skupno željo, da bi bili skupaj sveti. Naša srca so v vaših rokah. Skrbite za ta svoj dragoceni zaklad. Nikoli nas ne pozabite in nam še naprej prisluhnite. Turin, 7. marca 2020.«³⁷

Mladi se pripravljajo na življenje, mi jih spremljamo na tej poti in ne dvomim, da bi naredili zelo veliko uslugo njim, družbi in Cerkvi, če bi jim pomagali spoznati družbeno vlogo, ki jo morajo odigrati in na katero se morajo pripraviti. Zato se tudi prvi učijo, da so poklicani biti *kvas v človeški družini*.

V pripravi na pisanje te razlage sem se odločil, da bom za zadnje poglavje vezila poiskal in prebral nekaj besed, ki so jih zadnji trije papeži – sv. Janez Pavel II, Benedikt XVI. in Frančišek – povedali mladim, saj sem prepričan, da bodo njihova sporočila številna in krepka. Zdi se mi: aktualna, pravočasna in, upam si reči, »salezijanska«. Hkrati pa želim odločno potrditi, kako obsežna in zahtevna je naloga, ki je pred mladimi v Cerkvi in sve-

³⁷ 28. VZ, *Kakšni salezijanci za mlade danes?* Pismo mladih vrhovnemu zboru, Dodatek 3, str. 146.

tu, če bodo sprejeli izziv postati resnični mladi današnjega časa, dejavni v svojem krščanskem in družbenem udejstvovanju ter pravi »kvas« v človeški družini.

Papež Janez Pavel II. je tri leta pred smrtjo v enem od svojih govorov podal³⁸ osem velikih izzivov, ki so pristni predlogi za krščansko, družbeno in politično življenje ter zaveza za mlade, ki želijo sprejeti pomembne izzive. V resnici gre za osem izzivov, ki jih nekateri raziskovalci omejujejo na enega samega, ki bi ga lahko izrazili takole: *postaviti človeka v središče gospodarstva in politike*. Naloga je naslednja: zaščita človeškega življenja v vseh okoliščinah, spodbujanje družine in izkoreninjenje revščine (z zmanjšanjem dolga, spodbujanjem razvoja in odprtjem pravične mednarodne trgovine), zaščita človekovih pravic in prizadevanja za razorožitev (zmanjšanje prodaje orožja in utrditev miru po končanih konfliktech), boj proti hudim boleznim in dostop vseh do najnujnejših zdravil, ohranjanje narave in preprečevanje naravnih nesreč ter dosledno izvajanje mednarodnega prava in konvencij.

Benedikt XVI. pa v svoji encikliki o celostnem človekovem razvoju *Caritas in veritate*³⁹ navaja aktualne izzive, ki so nujni in bistveni za življenje sveta in v katere se lahko mladi danes vključijo, kot so uporaba zemeljskih virov, spoštovanje ekologije, pravična razdelitev dobrin in nadzor finančnih mehanizmov, boj proti lakoti v svetu, spodbujanje dostojanstva dela, človeška solidarnost z najrevnejšimi državami, služenje kulturi življenja, medverski dialog in gradnja miru med ljudmi in narodi.

³⁸ JANEZ PAVEL II., *Nagovor veleposlanikom držav, akreditiranih pri Svetem sedežu*, Rim, 10. januar 2002.

³⁹ Prim. BENEDIKT XVI., *Caritas in Veritate [Ljubezen v resnici]*, Rim, 29. junij 2009.

Na koncu **papež Frančišek** predlaga vrsto zahtevnih nalog, ki jih imamo kot kristjani in ki čakajo na mlade, ki jih želijo prevzeti in se jih lotiti s svojo vero in zavzetostjo, saj so mnogi drugi mladi žrtve takšnega nasilja in izsiljevanja. Med njegovimi različnimi zapisi (enciklike, apostolske spodbude in sporočila mladim)⁴⁰ bi rad omenil naslednje: obstajajo strašni in boleči konteksti vojne (ne morem mimo nepravilne vojne proti ukrajinskemu ljudstvu, ki jo vsi poznamo, saj traja že enajst mesecev); obstaja veliko ljudi in mladih, ki trpijo zaradi nasilja, ki se kaže na različne načine: ugrabitve, izsiljevanja, organizirani kriminal, trgovina z ljudmi, suženjstvo in spolno izkoriščanje, vojni zločini itn. Nekateri otroci so prisiljeni postati vojaki, se pridružiti oboroženim in kriminalnim tolpom ter se ukvarjati s trgovino z drogami. Nemalo otrok in mladostnikov je zaslužjenih v trgovini s spolnimi uslugami in trgovini z ljudmi. Prav tako ne manjka ljudi in mladih, ki so zaradi svoje etnične pripadnosti ali prepričanja odrinjeni na rob družbe in celo mučeni. Bolečine migracij (v nečloveških razmerah) in kuge ksenofobije ne smemo pozabiti.⁴¹ Izločevanje ljudi po vsem svetu, rasizem in kršenje splošnih človekovih pravic so tudi realnosti sveta, v katerem je veliko bolečine.⁴²

Ali se zavedamo, da vse to in še veliko več vpliva na to človeško družino, v kateri želimo biti kvas, sol in luč?⁴³

⁴⁰ Prim. *ChV* 72–74; prim. *FT* 25.

⁴¹ *FT* 38–40.

⁴² *Prav tam*, 18–24.

⁴³ Zelo rad bi poudaril to, kar je o salezijanski družini v obrambo življenja v vseh njegovih smislih in razsežnostih zapisal vrhovni predstojnik Pascual Chávez. To je zelo bogat seznam naše sedanje zaveze (ki vključuje tudi mlade): Prim. CHÁVEZ, P., *Ljubiš vse, kar je, nič od tega, kar si naredil, ti ni zoprno ... Gospodar, ljubitelj živ-*

Ali bi lahko rekli, da je to pesimističen pogled? Ne, nika-
kor ne. Papež Frančišek sam omenja številne dosežke, ki
danes obstajajo, vendar jih spremlja »poslabšanje etike«:

»Z velikim imamom Ahmadom Al-Tayyebom pozna-
va ugodne učinke razvoja, ki smo mu – predvsem v razvi-
tih državah – priča v znanosti, tehnologiji, medicini, in-
dustriji in splošni blaginji. Kljub temu, 'poudarjava, ob
takšnem znatnem in cenjenem zgodovinskem napredku
praviloma slabi moč etike, kar vpliva na mednarodno
ravnanje, znižuje pa se tudi raven duhovnih vrednot
in čut odgovornosti. Vse to prispeva k širjenju splo-
šnega občutka frustracij, osamljenosti in obupa. (...)
Spričo svetovnih razmer, v katerih prevladujejo negoto-
vost, razočaranje in strah pred prihodnostjo, ki jo nad-
zirajo kratkovidne gospodarske koristi, vznikajo izbru-
hi tesnobe ter se kopičijo zaloge orožja in streliva.» Prav
tako opozarjava na «velike politične krize, krivice in
pomanjkanje nepristranske delitve naravnih virov. (...)»
Spričo takšnih kriz, ki zaradi bede in lakote pehajo v
smrt na milijone lačnih otrok – živih okostnjakov – vla-
da nedopusten mednarodni molk'.«⁴⁴

Ta resničnost je priložnost za vse nas, še zlasti za mla-
de, da začutijo Gospodov klic, da živijo svoje krščansko
in tudi salezijansko življenje (znotraj don Boskove druž-
ine) kot veliko nalogo.

Na to nalogo in izziv je opozoril že papež Pavel VI. ob
koncu drugega vatikanskega koncila v sporočilu mladim,
v katerem je dejal:

»Koncil želi svoje zadnje sporočilo nameniti vam, mla-

ljenja. (Mdr 11,24; 12,1), v Id., *Lettere circolari ai salesiani* (ACG
396 (2006) Lettera 019), LAS, Roma 2021, 604–605, 609–617
[GVS 396, 2007]

⁴⁴ FT 29, ki navaja tudi *dokument o človeškem bratstvu za svetovni
mir in skupno sobivanje*, Abu Dabi (4. februar 2019): L'Osservatore
Romano 4.–5. februar 2019, str. 6.

dim fantom in dekletom vsega sveta. Vi ste tisti, ki boste prevzeli baklo iz rok svojih očetov in živeli na svetu v trenutku največjih sprememb v njegovi zgodovini. Vi ste tisti, ki boste po zgledu in nauku svojih staršev in učiteljev oblikovali jutrišnjo družbo: rešili se boste ali pa boste z njo propadli.

[...] In v navdušenju zgradite boljši svet od sedanjega!«⁴⁵

To prošnjo, ki je namenjena vsem nam, da bi bili pravi kvas v človeški družini, danes z globokim prepričanjem naslavljam na vse vas, dragi mladi. Ti izzivi zahtevajo, da s svojim življenjem, izobrazbo, študijem, delom in poklicem rečete »da« ali »ne« svoji zavezi, da boste gradili bolj pravičen in bratski svet. Ti izzivi vas postavljajo na razpotje, na katerem boste sprejeli ali zavrnilo zahtevno in vznemirljivo življenje, v katerega boste vložili vse svoje moči in energijo v skladu z Božjimi sanjami za vsakogar od vas.

Od vas se zagotovo ne zahteva kakšnega posebnega, izjemnega junaštva, ampak le – a že to je veliko – da uporabite svoje darove in talente, ki vam jih je dal Bog, in se zavezete, da boste rasli v veri, resnični Ljubezni, bratstvu in služenju vsem, zlasti najmanjšim, tistim, ki jih je življenje najbolj prizadelo, tistim, ki imajo manj možnosti.

Zdi se mi dragocen predlog za vsakega mladega kristjana in salezijanca, ki želi biti danes Gospodov misionarski učenec, pa tudi izziv in predlog takšnega dostojanstva in obsega, da ga lahko brez bojzani ponudimo vsakemu mlademu človeku, ki želi v polnosti živeti svoje človeške razmere, pa naj je kristjan ali izpoveduje druga verska prepričanja ali želi živeti bistveni in pristni humanizem, hkrati ga vodi k življenju zunaj »con udobja«, ki ga lahko kot sirene s svojim petjem uspravajo.

⁴⁵ PAVEL VI., *Sporočilo mladim*, Rim, 8. december 1968.

Omenil sem humanizem in rad bi izrecno zaključil z omembo tega »salezijanskega humanizma«, s katerim lahko vzgajamo vse mlade po salezijanskih navzočnostih v vseh narodih sveta, ker

»Don Bosko je hotel ovrednotiti vse, kar je bilo pozitivnega, ukoreninjenega v življenju oseb, v stvarstvu in v dogodkih zgodovine. To ga je vodilo, da je izbral pristne vrednote v svetu, posebno če so ugajale mladim; da se je vključeval v tok kulture in človeškega razvoja svojega časa, spodbujajoč dobro, ne pa, da bi tarnal nad zlom; da je modro iskal sodelovaje mnogih, prepričan, da ima vsakdo darove, ki jih je treba odkriti, priznati in ovrednotiti; da je veroval v moč vzgoje, ki podpira rast mladega človeka in ga spodbuja, da postane pošten državljani in dober kristjan; da se vedno in popolnoma izroči previdnosti Boga, ki ga ima rad kakor Očeta.«⁴⁶

Sklenem z zahvalo Gospodu za tako lepo in polno življenje naše salezijanske družine v službi evangelija ter ga prosim za vso Cerkev in za nas kot del iste Cerkve, da bi sprejeli veselo nalogo *evangelizacije*, saj je »po Kristusu poslana, da bi razodela in posredovala Božjo ljubezen vsem ljudem«.⁴⁷

Naj nam naša Mati Pomočnica pomaga, da bomo vsi učenci-misijonarji, majhne zvezde, ki odsevajo njeno luč. Molimo, da bi se srca odprla in z veseljem sprejela oznanilo odrešenja, ki je Bog sam v Jezusu.

ÁNGEL FERNÁNDEZ ARTIME, SDB
vrhovni predstojnik

⁴⁶ P. CHÀVEZ, *Po zgledu don Boska vzgojitelja, ponujamo mladim evangelij veselja s pomočjo pedagogike dobrote. Vezilo 2013* (ACG 415 (2013) Lettera 038), LAS, Roma 2021, 1240–1241 [GVS 415, 2013].

⁴⁷ *Ad Gentes*, 10.

KAZALO

Kot kvas v današnji človeški družini	3
1. Kvas kraljestva	5
2. Božje kraljestvo še naprej raste v našem svetu, sredi luči in senc	7
3. Človeška družina potrebuje odgovorne sinove in hčere	10
4. Laik: kristjan, ki »posvečuje svet od znotraj«	13
5. Don boskova družina poklicana, da je kvas	25
6. V senci velikega drevesa s čudovitimi plodovi	29
7. Naši mladi kot kvas v današnjem svetu ..	41

Ángel Fernández Artime
Vezilo 2023
KOT KVAS V DANAŠNJI ČLOVEŠKI DRUŽINI
Laiška razsežnost don Boskove družine

Naslov izvirnika:

Strenna 2023
COME LIEVITO NELLA FAMIGLIA UMANA D'OGGI
La dimensione laicale della Famiglia di Don Bosco
© Sede Centrale Salesiana, Roma

Prevod:

Marjan Lamovšek, SDB

Priprava za tisk:

Bos&Graf

Izdajatelj:

© Salezijanski inšpektorat, Ljubljana

Založba:

Salve d.o.o. Ljubljana

Direktor založbe:

Gašper Berčič

Vodja programskega sveta:

mag. Andrej Baligač

Naklada:

200 izvodov

Ljubljana 2023

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
27-789.64-722.7

FERNÁNDEZ Artime, Ángel, 1960-

Kot kvas v današnji človeški družini : laiška razsežnost don Boskove družine : vezilo 2023 / Ángel Fernández Artime ; [prevod Marjan Lamovšek]. - Ljubljana : Salve, 2023

Prevod dela: Come lievito nella famiglia umana d'oggi
ISBN 978-961-289-162-6
COBISS.SI-ID 137767939

Sinhroniziran
video

DON BOSKO SLOVENIJA
Vežilo 2023

9 789612 891626

Cena: 4 EUR

salve

